

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์

การปรับตัวทางสังคมของนักเรียนชนเผ่าในโรงเรียนศึกษา
สงเคราะห์เชียงใหม่: กรณีศึกษาชนเผ่าปกากะญอ

ผู้เขียน

นางสาวสุรรัตน์ สมบัติคำไร

ปริญญา

ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (การศึกษานอกระบบ)

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

ศาสตราจารย์ ดร. อนุรักษ์ ปัญญาวัฒน์

บทคัดย่อ

การศึกษาครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษากระบวนการปรับตัวทางสังคมของนักเรียนชนเผ่าปกากะญอในโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์เชียงใหม่ และศึกษาปัจจัยและเงื่อนไขของการปรับตัวทางสังคมของนักเรียนดังกล่าว ผู้วิจัยได้กำหนดพื้นที่การศึกษา ไว้ 2 ลักษณะ คือ พื้นที่ภายในโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์เชียงใหม่และหมู่บ้านของนักเรียนชนเผ่าปกากะญอ ที่ถูกเลือกให้เป็นผู้ให้ข้อมูลหลัก โดยมีประชากรที่ทำการศึกษา อยู่ 3 กลุ่ม คือ (1) กลุ่มผู้บริหารและครู จำนวน 10 คน และกลุ่มนักเรียนชนเผ่าปกากะญอ ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 29 คน ผู้วิจัย ใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานด้านบริบทของการศึกษาได้เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม (2) กลุ่มนักเรียนชนเผ่าปกากะญอระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ที่มีชุมชนอยู่ระหว่างโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์เชียงใหม่ ระยะทางใกล้ ไกลปานกลาง และ ไกล จำนวน 3 หมู่บ้าน ทั้งหมดจำนวน 3 คน เก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (3) กลุ่มนักเรียนชนเผ่าปกากะญอ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ที่ปรับตัวได้ง่าย และกลุ่มที่มีปัญหาการปรับตัวออกกลุ่มละ 5 คน รวมจำนวน 10 คน เก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่เก็บได้มาวิเคราะห์หาค่าความถี่ ค่าร้อยละ และจัดกลุ่มเชื่อมโยงเข้ากับวัตถุประสงค์การวิจัย

ผลการวิจัยพอสรุปได้ ดังนี้

1. กระบวนการปรับตัวทางสังคมของนักเรียนชนเผ่าปกากะญอในโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์เชียงใหม่ มี 5 ขั้นตอน คือ การรับรู้ การเรียนรู้ การตัดสินใจ การทดลองปฏิบัติ และการ

ยอมรับนำไปปฏิบัติต่อไป โดยผ่านกระบวนการกลุ่ม การเรียนรู้ด้วยตนเองการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ผ่านกิจกรรมต่างๆ ที่ทางโรงเรียนกำหนด ตั้งแต่ตื่นนอน จนถึงเข้านอน กิจกรรมในชั้นเรียน ใน เรือนนอน โรงอาหาร กิจกรรมวันสำคัญต่าง ๆ และการเรียนรู้ตามอัธยาศัย ซึ่งมีแหล่งความรู้ หลากหลายในโรงเรียน

2. ปัจจัยและเงื่อนไขของการปรับตัวทางสังคมของนักเรียนชนเผ่าปกากะญอใน โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์เชียงใหม่ แบ่งเป็น ปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอกของนักเรียน ปัจจัย ภายในได้แก่ ช่วงชั้นที่กำลังศึกษา วัฒนธรรมพื้นฐานและระยะเวลาการปรับตัวของนักเรียน ส่วนปัจจัยภายนอกมี 2 ด้าน คือ ด้านโรงเรียนและชุมชน ด้านโรงเรียนได้แก่ หลักสูตรของโรงเรียน เนื้อหาการเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้ ภาระเบียบ ข้อบังคับ และคุณลักษณะกับวิธีการช่วยเหลือที่ครู อาจารย์ และผู้บริหารเอื้อเอื้อนคูนักเรียน และให้การดูแลนักเรียนเสมือนบิดา มารดา ครู และพี่เลี้ยง ที่ได้ทำหน้าที่เป็นเงื่อนไขผลักดันให้นักเรียนได้รับรู้ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ข้อมูลข่าวสารระหว่าง นักเรียน ครู และกลุ่มต่างชนเผ่า อาคาร สถานที่ และบรรยากาศการเรียนรู้

ปัจจัยภายนอก อาจแบ่งเป็นปัจจัยภายนอกด้านชุมชน จำแนกเป็นครอบครัว ระบบ เครือญาติ ชนเผ่า ประเพณีและวัฒนธรรม ความเชื่อ และการปฏิบัติตนในสังคมของสมาชิกใน ชุมชนกับนักเรียนที่ช่วยเหลือกลมกล่อมเกลาให้นักเรียน คงไว้ซึ่งการปฏิบัติตนตามจารีตประเพณี ของชาวปกากะญอ แม้ว่าจะมีอิทธิพลของข้อมูล ข่าวสาร และวัฒนธรรมภายนอกด้านชนเผ่าอื่น และความทันสมัยของชาวพื้นราบผ่านระบบการศึกษาตลอดชีวิต ผ่านเข้ามาในชีวิตของนักเรียนก็ตาม

ผู้วิจัยพบว่า เงื่อนไขการปรับตัวของนักเรียนนั้น แตกต่างกันของแต่ละปัจเจกบุคคล แต่โดยภาพรวมเงื่อนไขดังกล่าวขึ้นอยู่กับบริบทของโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์เชียงใหม่ เวลาที่ นักเรียนอยู่ในโรงเรียน โอกาสและความถี่ของการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เนื้อหา และข้อมูล ข่าวสาร ในมิติของการศึกษาตลอดชีวิตในโรงเรียน ตลอดจนไหวพริบและทักษะส่วนตัว ผลการกล่อมเกลา ทางสังคมในเชิงจารีต ประเพณี วัฒนธรรม และพื้นฐานทางครอบครัวของนักเรียน ก็เป็นเงื่อนไข สำคัญของกระบวนการปรับตัวทางสังคม

ผลแห่งการปรับตัวทางสังคม คือ เกิดการยอมรับบทบาทของการเป็นนักเรียน โรงเรียน ศึกษาสงเคราะห์เชียงใหม่ มีพฤติกรรมใหม่เกิดขึ้น และยังทำให้นักเรียนทำหน้าที่เป็นสื่อกลางใน การถ่ายทอดส่งต่อเนื้อหา และพฤติกรรมการครองตน และปฏิบัติตนในชุมชนเดิมของตน เมื่อ กลับไปเยี่ยมบ้าน ในด้านการสาธารณสุข การดูแลครัวเรือน พฤติกรรมการบริโภค การจัดระเบียบ ตนเองด้านสุขลักษณะ เป็นต้น

Thesis Title Social Adjustment of the Tribal Students in Chiang Mai Welfare School: A Case Study of *The Pga K'nyau*

Author Miss Sureerat Sombatkomrai

Degree Master of Education (Nonformal Education)

Thesis Advisor Prof. Dr. Anurak Panyanuwat

ABSTRACT

The objectives of this research, namely, Social adjustment of the tribal students in Chiang Mai Welfare School: A Case Study of *the Pga K'nyau*, were to study the adjustment process of the tribal students of Chiang Mai Social Welfare school, and the factors and conditions of such adjustment. Three groups of key informants were composed of ten school administrators and teachers, and 29 students, whose data were used as this study's contextual background, 3 individual students with different distance of their tribal communities from the school, and 10 students with different adjustability. Data were collected by the use of 2 sets of questionnaires, in-depth interviews, focus group discussions, and observations in addition to documentary analyses. All collected data were analyzed by using frequency distribution, percentage and descriptively grouping relating to the research objectives.

The research results were as follows.

1. Adjustment process

There were 5 sequential steps of social adjustment of *the Pga K'nyau* tribal students in Chiang Mai Welfare School. Those were perception, learning, decision-making, trial and acceptance for further practices through group process, self-instructed learning, information

and knowledge exchanges. Generally speaking, the students learnt through various activities of formal, nonformal, and informal education dimensions existing within their school.

2. Factors and conditions of the students' social adjustment

Factors of the students' social adjustment could be viewed in two dimensions – the external and internal factors. The internal factors consisted of the students' class attendance, cultures and adjustment durations. The external factors consisted of the school curriculum and contents, learning media, regulations, rules and teachers' and school administrators' qualifications and assistance giving the students in a parenthood manner. Those factors functioned as a push element for the students to perceive and exchange information and knowledge among their teachers and different tribal peers. Those additional school factors also included the school buildings and learning atmosphere in the sense of formal, informal and nonformal education that always existed within the school.

Another group of external factors could be viewed as the community factors, consisting of the students' families, kinship system, tribal traditions and culture, and practices that socialized them to be *the Pga K'nyau* tribal members. Although, the influence of mass media, information and culture from outside their tribal communities and the lowlanders' modern life came through the tribal students' daily life as a life long learning approach, their practice still mostly in existence.

This research found that the adjustment conditions of the individual students were varied, but, in sum, such conditions were according to the school context, duration of their school attendance, opportunity and frequency of information and knowledge exchanges, and learning contents in the lifelong learning dimension, including their competent and individual skills. The socialization results within the traditional and cultural dimensions, and the students' family foundation were also the important conditions of social adjustment.

The social adjustment resulted in the acceptance of the students' roles within the Chiang Mai Social Welfare School with new behaviors and also shaping the students to transfer contents and self controlling behaviors to their tribal communities. Such transfer related to sanitation, household care, consumption behavior and self-sanitation care for instance.